

fremgår, er lovforslagets psykiatriske sygdomskriterium efter sin formulering (sindsygd om og tilstande, der ganske kan ligestilles hermed) bredere end cirkulærets, men til gengæld må tillægskriterierne om farligheds- og behandlingsindikation i lovforslaget antages at være snævrere end de tilsvarende kriterier i Sundhedsstyrelsens cirkulære.

2. Med hensyn til spørgsmålet om behandling af en psykiatrisk patients *somatiske lidelser* er det i Sundhedsstyrelsens cirkulære bestemt, at behandling uden eller mod patientens vilje for somatiske lidelser hos tvangsendlagte inhabile patienter, som ikke er i stand til at vurdere og handle fornuftsmæssigt med hensyn til egen sygdomstilstand, kan iværksættes ved livstruende tilstande eller i situationer, hvor der foreligger alvorlig risiko for helbred.

Efter lovforslagets § 13 kan en person, som opfylder betingelserne for tvangstilbageholdelse, og som modsætter sig behandling af en legemlig lidelse, undergives tvangsbehandling af denne lidelse, såfremt lidelsen udsætter patientens liv eller helbred for væsentlig fare.

Medens de tilstande, der kan tvangsbehandles (livstruende tilstande og tilstande med alvorlig helbredsfare), er de samme efter de to sæt regler, synes den personkreds, der kan undergives tvangsbehandling for sådanne alvorlige tilstande, at være afgrænset forskelligt. I cirkulæret er gruppen beskrevet som »tvangsendlagte inhabile patienter . . .«. Efter lovforslagets § 13 kræves det ikke, at den pågældende patient er tvangsendlagt. Tvangsbehandling af alvorlige somatiske lidelser kan ske, hvis den pågældende opfylder betingelserne for tvangstilbageholdelse, hvilket svarer til den grundbetingelse, der gælder med hensyn til tvangsbehandling af psykiske lidelser, jf. ovenfor under 1.

Spørgsmål nr. 13:

Der bedes nærmere redegjort for retstilstande, der begrunder, at frihedsindgreb, der sker i forbindelse med fiksering, ikke nødvendigvis indebærer frihedsberøvelse som beskrevet i besvarelse af spørgsmål nr. 9, side 4, 2. afsnit.

Svar:

I besvarelsen af 20. februar 1989 af spørgsmål nr. 9 er det side 4, 2. afsnit, anført:

»Lovforslagets regler om fiksering m.v. bygger således i overensstemmelse med den gæl-

dende retstilstand på det synspunkt, at de frihedsindgreb, der sker i forbindelse med fiksering m.v., ikke nødvendigvis samtidig indebærer en frihedsberøvelse.«

Udsagnet om overensstemmelsen med den gældende retstilstand viser tilbage til det, der på besvarelsens side 3 er anført om Sundhedsstyrelsens cirkulære af 28. juli 1985 vedrørende kriterierne for fiksering m.v. og om Socialministeriets bekendtgørelse nr. 568 af 21. december 1979 om magtanvendelse m.v. i institutioner for voksne med vidtgående fysiske eller psykiske handicap. Der kan endvidere henvises til den gældende klageordning, hvorefter klager over fiksering m.v. i praksis behandles af Sundhedsvesenets Patientklagenævn og ikke efter de regler, der gælder med hensyn til klager over frihedsberøvelse med adgang til efterfølgende domstolsprøvelse efter retsplejelovens kapitel 43 a.

Justitsministeriet er ikke bekendt med sager – hverken i administrativ praksis eller i rets praksis – hvor der har været taget stilling til spørgsmålet om, i hvilket omfang en fiksering i sig selv kan antages at indebære en frihedsberøvelse. Spørgsmålet må derfor indtil videre anses for uafklaret.

Den endelige besvarelse af spørgsmålet henhører under domstolene.

Spørgsmål nr. 14:

Hvad er årsagen til, at patienter skal begære sig udskrevet for at få fastslået frihedsberøvelse, og på hvilken måde skal forslaget være udformet, for at et udtrykkeligt ønske om at forlade afdelingen er tilstrækkeligt til at afgøre, om der er grundlag for at fastslå frihedsberøvelse, og hvilke konsekvenser vil en sådan formulering få?

Svar:

Justitsministeriet har forstået spørgsmålet som stillet i anledning af det, der er anført side 4 i besvarelsen af spørgsmål nr. 9, hvor der fra lovforslagets bemærkninger er citeret følgende vedrørende spørgsmålet om aflåsning:

»Når aflåsning sker, må den eller de patienter, der herved søges forhindret i at forlade afdelingen, anses for frihedsberøvede, forudsat deres adfærd kan siges at indebære en klar og utvetydig begæring om udskrivning.«

Der er ikke med dette citat tilsigtet nogen for-